

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 21 november 2022
Betreft Beantwoording Kamervragen over het artikel “Energieplafond drijft
prijzen en subsidies verder op”

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Leijten (SP) over het artikel “Energieplafond drijft prijzen en subsidies verder op” (2022Z20343, ingezonden 26 oktober 2022).

R.A.A. Jetten
Minister voor Klimaat en Energie

2022Z20343

1

Wat is uw reactie op het artikel dat het prijsplafond een prijsopdrijvend effect heeft? Kunt u uw antwoord toelichten?¹

Antwoord

In het genoemde artikel waarschuwen de auteurs voor het risico van prijsstijgingen indien er na invoering van het tijdelijke prijsplafond onvoldoende concurrentie zou bestaan op de markt. Ik deel de aandacht die uitgaat naar dat risico en wil het daarom ondervangen, bijvoorbeeld door te borgen dat mensen in 2023 kunnen blijven overstappen voor het deel van hun gebruik dat buiten het plafond valt. Juist omwille daarvan zijn de volumegrenzen bewust zo gekozen dat hoewel de meerderheid van de Nederlandse huishoudens met het gebruik onder het plafond valt, er nog steeds sprake is van een deel van het verbruik dat er boven valt. Daarmee blijft een prikkel bestaan om energie te besparen en om over te stappen.

Overigens is het behoud van concurrentie tussen leveranciers ook een belangrijk element waar de Europese Commissie op toeziet met het oog op het bepalen of er sprake is van ongeoorloofde staatssteun.

2

Erkent u dat het prijsplafond energieleveranciers uitnodigt om gecoördineerd hogere prijzen te vragen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Nee, ik deel die opvatting niet. Coördinatie in de zin van onderlinge afstemming van de bedrijfsvoering en de prijsvorming op de markt is in strijd met de wetgeving. Concurrenten mogen onderling geen afspraken maken over de prijs die zij vragen voor hun producten of diensten. In de Mededingingswet staat dat deze afspraken, die de concurrentie belemmeren, verboden zijn. De ACM houdt hier toezicht op en kan zo nodig ingrijpen bij vermoeden van prijsafspraken.

3

Welke afspraken heeft u gemaakt om te voorkomen dat energieleveranciers hogere prijzen vragen? Op welke manier controleert u of deze afspraken worden nagekomen? Kunt u uw antwoord toelichten?

4

Hoe voorkomt u dat energieleveranciers zelf de hoogte van hun subsidie gaan bepalen door hun prijzen op te drijven?

Antwoord op vragen 3 en 4

In de beantwoording van de vragen die de Kamer gesteld heeft over de uitvoering van het prijsplafond (Kamerbrief 36 200, nr. 162 van 7 november jl. met antwoorden op vragen over en uitwerking van prijsplafond) is de werkwijze ten

¹ FD, 18 oktober 2022, 'Energieplafond drijft prijzen en subsidies verder op'. (fd.nl/ opinie/1455031/energieplafond-drijft-prijzen-en-subsidies-verder-op-jsj2caeJAtaK).

aanzien van het vaststellen van de vergoeding voor de leveranciers aan de orde gekomen. Dit is ook in het notaoverleg Prijsplafond energie van 10 november met uw Kamer besproken.

Kortheidshalve betreft het onder andere dat er waarborgen opgenomen worden ten aanzien van het vaststellen van de redelijke marge die een leverancier voor levering van gas of elektriciteit onder het plafond kan rekenen. Er vindt ook een controle plaats op de relevante kosten door een onafhankelijke accountant en waar daartoe aanleiding is, kunnen onterecht in rekening gebrachte kosten achteraf worden teruggevorderd.

5

Erkent u dat energieleveranciers door het prijsplafond minder hoeven te concurreren op een scherpe marktprijs voor consumenten? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Een vermindering van de marktwerking is onvermijdelijk door een grootschalige interventie zoals beoogd wordt met het tijdelijke prijsplafond. Ik zet erop in dat het versturende beperkt wordt door de eerder genoemde volumegrenzen en waarborgen dat er geen kosten ten onrechte in rekening gebracht worden.

6

Hoe voorkomt u dat energieleveranciers op andere wijze dan met prijzen nieuwe klanten gaan lokken? Kunt u uw antwoord toelichten?

7

Wat vindt u van een Nintendo Switch, een Samsung wasmachine, een Xbox One S, een Rituals cadeaubon ter waarde van 150 euro of korting op zonnepanelen ter waarde van 350 euro als welkomstcadeau bij het aangaan van een energiecontract? Vindt u dit wenselijke klantenbinding, zeker nadat energieleveranciers miljarden aan subsidie voor het prijsplafond ontvangen?²

8

Wat vindt u van een Samsung wasmachine als welkomstcadeau bij het aangaan van een energiecontract? Kunt u toelichten of u dit een wenselijke ontwikkeling vindt, nadat energieleveranciers voor miljarden subsidie ontvangen?

Antwoord op vragen 6, 7 en 8

Ik vind dat de compensatie die leveranciers ontvangen voor het uitvoeren van het prijsplafond volledig ten goede moet komen aan de consument. Het bieden van een dergelijke aanbieding moet dus niet gefinancierd worden vanuit de vergoeding voor de kosten van het plafond.

De welkomstbonus kent nu geen wettelijke grondslag. Het betreft een afspraak tussen de klant en de leverancier. Het staat leveranciers dus op dit moment vrij

² Zie onder meer:

www.energieaanbiedingen.nu/nuon/; www.energieaanbiedingen.nu/essent/; www.energiehunter.nl/welkomstkorting/; www.energie-aanbiedingen.com/energieleverancier/essent/; www.vattenfall.nl/energie-aanbiedingen/energiecadeau-xl/.

om middels de vormgeving van hun contracten klanten te werven, eventueel door ze een voordeel te bieden dat achteraf berekend wordt.

De ACM is wel voornemens in de gewijzigde regels rond opzegvergoedingen bepaalde spelregels hiervoor op te nemen, bijvoorbeeld waar het de maximale termijn betreft waarna een dergelijke bonus kan worden uitbetaald. Ik onderschrijf deze inzet. Daarnaast geldt in algemene zin de randvoorwaarde dat er in alle gevallen een verantwoordelijkheid ligt op de leverancier om de afnemer vooraf goed te informeren over de relevante bepalingen van het contract op het moment dat deze overeenkomst aangegaan wordt.

9

Vindt u het een gunstige marktontwikkeling dat er zelfs websites zijn die de welkomstbonussen van energieleveranciers vergelijken en aanprijzen?³

Antwoord

Dergelijke welkomstbonussen zijn toegestaan binnen de huidige wet. De ACM heeft in de recent in consultatie⁴ gebrachte conceptregels voor opzegvergoedingen (ROVER) over welkomstbonussen de nieuwe regels voorgesteld. De voornaamste eis hierbij is dat dergelijke bonussen binnen bepaalde tijd, na aangaan van het contract, ten goede komen van de klant. Waar er relevante verschillen tussen energiecontracten bestaan, vind ik het begrijpelijk dat de vergelijkingssites voor consumenten deze inzichtelijk maken.

10

Erkent u dat zowel de welkomstcadeaus als de vergelijkingssites daarvoor extra (overhead-)kosten met zich meebrengen? Wie brengt deze overhead- of transactiekosten van een energieleverancier in kaart?

Antwoord

Het is mij niet bekend of en in welke mate er sprake is van extra overheadkosten als gevolg van het aanbieden van welkomstcadeaus. Het is aan leveranciers om een eigenstandige afweging te maken ten aanzien van de vormgeving van het aanbod ten aanzien van de daaraan verbonden kosten.

11

Kunt u aangeven hoe bij het voornemen tot het afkomen van overwinsten omgegaan wordt met gemaakte kosten voor welkomstcadeaus? Wordt er voorkomen dat met subsidie van het energieplafond gênante klantenlokkerij zal ontstaan? Zo ja hoe? Zo nee waarom niet?

Antwoord

Eventuele tijdelijke kortingen op de leveringsprijs zullen worden meegenomen bij het bepalen van de gewogen gemiddelde prijs die wordt gehanteerd bij het afrekenen van de subsidie. Wanneer een leverancier dus een extra korting geeft, is er sprake van lagere gemiddelde tarieven en lagere compensatie.

³ Zie onder meer: www.energieaanbiedingen.nl/.

⁴ Zie: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-start-consultatie-nieuwe-regels-voor-opzegvergoedingen-vaste-contracten>.

Welkomstcadeaus worden niet meegenomen bij het bepalen van de gewogen gemiddelde prijs die wordt gehanteerd bij het afrekenen van de subsidie.

12

Ziet u dat het binnenhalen van extra klanten voor 1 januari 2023 – bij het ingaan van het energieplafond – voor energieleveranciers een gunstige positie is omdat ze dan meer subsidie binnenkrijgen?

Antwoord

Het prijsplafond brengt zowel voordelen voor de leveranciers met zich mee als veel extra werk en beperkingen in hun bedrijfsvoering. De compensatie dekt het verschil tussen het plafondtarief en de te maken kosten per afnemer en is dus niet per kWh elektriciteit of m² gas hoger bij een groter aantal klanten.

13

Op welke manier houdt u toezicht op de totstandkoming van de inkoopprijs bij energieleveranciers? Kunt u toelichten of deze controle voldoende is?

14

Erkent u dat het ministerie geen inzicht heeft in de mate van redelijkheid van het verschil dat energieleveranciers rekenen tussen de inkoopprijs en de verkoopprijs van energie en gas?⁵

Antwoord op vragen 13 en 14

De inzet is dat er toezicht wordt gehouden op de marge die leveranciers kunnen berekenen bij het bepalen van de compensatie. Hierbij wordt bij aanvraag van de subsidie van de leveranciers vereist dat zij de relevante informatie beschikbaar stellen om de inkoopkosten te kunnen laten toetsen. Naar mijn inschatting is deze controle geschikt en proportioneel om te borgen dat er geen sprake is van over- of ondercompensatie zoals eerder met uw Kamer gewisseld is. Zie verder hiervoor het antwoord op vragen 3 en 4.

15

Waarom bent u uitgegaan van compensatie vooraf voor energieleveranciers, terwijl niemand behalve de Autoriteit Consument & Markt (ACM) weet welke redelijke marge de energieleveranciers hebben op hun verkoopprijs van stroom en gas? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Van energieleveranciers wordt gevraagd om vanaf 1 januari 2023 een lager tarief in rekening te brengen. Zonder compensatie is het niet mogelijk om dit van private partijen te verlangen. Het werken met voorschotten vooraf is een gangbare werkwijze voor de uitvoering van een subsidieregeling, die aansluit bij de gebruikelijke werkwijze van de energieleveranciers.

⁵ Technische briefing door de ACM over de huidige ontwikkelingen op de energiemarkt, gehouden op 8 oktober 2022 om 11:45. (<https://debatgemist.tweedekamer.nl/debatten/technische-briefing-door-de-acm-over-de-huidige-ontwikkelingen-op-de-energiemarkt>).

16

Heeft u plannen ontwikkeld om de energieleveranciers alleen te vergoeden voor hun meerkosten, in plaats van te vergoeden voor omzetverlies? Kunt u deze plannen met de Kamer delen?

18

Heeft u plannen gemaakt om de energieleveranciers alleen achteraf te vergoeden voor daadwerkelijk gemaakte kosten, in plaats van compensatie vooraf? Kunt u deze plannen met de Kamer delen?

Antwoord op vragen 16 en 18

Ja, de inkoopkosten worden getoetst, en de redelijke marge die daar boven gerekend kan worden wordt vooraf vastgesteld, op basis van het externe advies hierover. Zie hiervoor ook de beantwoording van vragen 13 en 14.

17

Erkent u dat het huidige prijsplafond een vorm van liquiditeitssteun is aan energieleveranciers? Zo nee, bent u bereid om compensatie vooraf te laten vervallen?

Antwoord

Nee, er is sprake van bevoorschotting bij de uitvoering van de beoogde subsidieregeling. Dit is wat anders dan liquiditeitssteun voor de reguliere bedrijfsvoering van de betrokken leveranciers.

19

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het commissiedebat van 10 november 2022?

Antwoord

Dit is helaas niet gelukt. Getracht is de beantwoording zo snel mogelijk aan uw Kamer te doen toekomen.